

Leve recycling

Papiervezelconvenant
scheelt de sector 30 miljoen

Ondanks alle digitalisering is de informatiemaatschappij nog steeds een grootverbruiker van papier. Toch betalen grafische ondernemingen dankzij het systeem van inzameling en hergebruik van oud papier doorgaans geen door de wetgever opgelegde heffingen voor het papier dat zij gebruiken. Dat scheelt de sector zo'n dertig miljoen euro per jaar. Erik Timmermans van Papier en Karton vertelt hoe het hergebruik van papier is georganiseerd.

* Grondstoffen worden schaarser, terwijl de wereldbevolking groeit. De klimaatimpact van ons grondstoffengebruik is alarmerend. Verduurzaming is noodzakelijk en begint met minder gebruiken en kiezen voor grondstoffen met een (duurzaam beheerde) hernieuwbare bron. Hout, de basis van papier en karton, is zo'n grondstof. Voorts helpt het slim inzamelen en recyclen van het afval. Hergebruik in plaats van verbruik. Recycling van

papier en karton biedt grote voordelen. Het zorgt voor een vermindering van de afvalberg, een duurzame inzet van gebruikte materialen, minder gebruik van nieuwe grondstoffen, reductie van energie- en waterverbruik, verlaging van de CO₂-uitstoot en betrokkenheid van de samenleving. De stichting Papier Recycling Nederland (PRN) vervult hierbij voor papier en karton een grote rol. Op 1 mei 2015 werden de

PRN-systeemaafspraken met vier jaar verlengd. Grafische bedrijven zijn via het KVGO bestuurlijk vertegenwoordigd in PRN.

Waardevolle grondstof

De inzameling van oud papier is doorgaans een lucratieve bezigheid. Oud papier is geld waard. De prijs van oud papier wordt bepaald door vraag en aanbod. Circa een derde van ons ingezameld oud papier wordt geëxpor-

teerd. Qua exportvolume is oud papier zelfs ons grootste exportproduct richting China. Die export zorgt mede voor een hogere oud papierprijs. De inzameling door gemeenten en oudpapierondernemingen is van groot belang. Zo heeft 82% van het in Nederland gemaakte nieuw papier en karton oud papier als grondstof. Als de prijs van oud papier te laag is, kan de inzameling ervan in gevaar komen. De opbrengstprijzen zou de kosten van inzameling niet meer dekken. Naast het milieu zouden vele bedrijfstakken en gemeenten hiervan schade ondervinden.

PRN

Dit gevaar werd in 1998 al erkend door de papierketen. PRN werd opgericht. De taken van PRN liggen vast in Papiervezelconvenanten, die worden afgesloten tussen PRN en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Doel: de inzameling en het hergebruik van oud papier stimuleren en continu, onder alle omstandigheden, op een zo hoog mogelijk niveau houden. Van papierproducent tot drukker, van uitgever tot recyclingbedrijf, de hele keten van papier- en kartongebruikers is verenigd in PRN.

Monitor

Jaarlijks wordt bijna 2.800 kiloton nieuw papier en karton op de Nederlandse markt gebracht. Circa 1.200 kiloton daarvan bestaat uit verpakkingen, bij de rest gaat het om niet-verpakkingen. PRN zorgt voor de monitoring van de papier- en kartonstromen, onder andere bij bedrijven die als eerste nieuw papier en/of karton (inclusief kant en klare producten van papier en/of karton) op de Nederlandse markt brengen. Daarnaast controleert PRN maandelijks de ingezamelde hoeveelheid oud papier bij 365 aangesloten gemeenten en 75 oudpapierondernemingen. Het PRN-systeem heeft specifiek betrekking op de niet-verpakkingen in de huishoudelijke afvalstroom. Dat zijn grafische producten (kranten, folders, tijdschriften enz.), hygiënapapier (zoals tissues en keukenrolpapier) en overige toepassingen (gebruiksaanwijzingen, bordspellen, bakpapier, kassabonnen, bierviltjes etc.). PRN rapporteert de resultaten van de monitor jaarlijks aan het ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Verantwoordelijkheid

Producenten of importeurs van verpakkingen van papier en karton zijn sinds 2006 wettelijk verantwoordelijk voor het afvalbeheer van (verpakkingen van) producten die zij op de markt brengen. Deze verantwoordelijkheid wordt collectief uitgevoerd door het Afvalfonds Verpakkingen. Verpakkende bedrijven betalen een permanente afvalbeheersbijdrage van € 23,30 per 1.000 kg papier aan dit fonds. De papierketen neemt voor de niet-verpak-

De papierketen neemt zelf zijn verantwoordelijkheid

kingen zelf zijn verantwoordelijkheid middels zelfregulering en afspraken met de gemeenten. Dat scheelt veel kosten. Zou een met de verpakkingen vergelijkbare permanente bijdrage ook voor grafische producten gelden, dan zouden de jaarlijkse kosten voor de branche ruim 30 miljoen euro bedragen. Met het PRN-systeem worden alleen bijdragen gevraagd wanneer deze door (markt)omstandigheden nodig zijn.

Afnamegarantie

De Nederlandse papier- en kartonindustrie heeft in een overeenkomst met PRN vastgelegd dat zij in tijden van permanente lage internationale marktprijzen voor oud papier (en de daarbij in te calculeren overschotten), het ingezamelde oud papier uit huishoudens en bedrijven zal afnemen. Dit betekent dat oudpapierondernemingen en gemeenten hun werkzaamheden onder alle omstandigheden kunnen voortzetten.

Afzetgarantieprijs

In het Papiervezelconvenant is met de gemeenten verder een afzetgarantievergoeding afgesproken voor oud papier, waarbij ook afspraken zijn gemaakt over de mate van vervuiling daarvan. De garantievergoeding voor gemeenten voor een ton oud papier bedraagt maximaal 25 euro. Komt de inter-

nationale marktprijs van oud papier beneden dat bedrag plus de verwerkingskosten van de oudpapierondernemingen, dan is sprake van een tekort. De 365 bij PRN aangesloten gemeenten krijgen dan het verschil tussen deze som en de internationale marktprijs vergoed. Zo zorgt het PRN-systeem er voor dat de inzameling van oud papier blijft functioneren. De eventuele betalingen vinden plaats vanuit een fonds dat wordt gevuld door de achterban van PRN. Partijen die papieren en kartonnen producten - niet zijnde verpakkingen - op de markt brengen (zoals uitgevers en drukkers), betalen, als dat door marktomstandigheden nodig is, op basis van het papier- of kartongewicht van hun producten een bijdrage aan het fonds. De laatste keer dat het fonds van PRN voor een tekort geopend werd, was in 2009. Uit het fonds wordt naast het deficit ook het bureau van PRN (3 fte) bekostigd.

85% recycling

Jaarlijks wordt 2.350 kiloton oud papier en karton ingezameld en gerecycled. Dat is 85% van de eerdergenoemde 2.800 kiloton. Nederland behoort hiermee tot de wereldtop.

Samenwerking

De betrokkenheid en collectieve verantwoordelijkheid van de hele keten is een groot goed en zorgt voor afstemming van belangen. Zo voerden PRN, oudpapierondernemingen, de papierindustrie en Papierenkarton.nl onlangs samen een sterke lobby tegen de gecombineerde inzameling van drankenkartons bij het oud papier. Drankenkartons vervuilen de oudpapierstroom. Gevolg: minder hergebruik, continue waardevermindering van huishoudelijk oud papier en dus mogelijk eerder een tekort met heffing voor het PRN-fonds.

Nieuw convenant

De VNG en PRN hebben op 1 mei 2015 een nieuw Papiervezelconvenant gesloten. Dit convenant treedt met terugwerkende kracht in werking van 1 januari 2015 tot 31 december 2018. Het is het vijfde achtereenvolgende Papiervezelconvenant. Deze solide vorm van samenwerking borgt de succesvolle papierrecycling in Nederland voor de komende jaren. *